



3. Музичний імпресіонізм

До цієї теми пропонується два варіанти вправи з використанням музики Клода Дебюссі. Їх учитель може на бажання не тільки вибрати, а й зміксувати. Крім того, деякі завдання можуть бути використані як домашні чи групові для самостійної роботи учнів – залежно від їхньої активності та рівня знань. Перша вправа (Порівняння кліпово-музичних версій «Місячного сяйва» Клода Дебюссі) дозволяє зрозуміти, яким чином музика у поєднанні з відеорядом може впливати на глядача; друга (асоціації до прелюдії «Дівчина з волоссям кольору льону») сприяє розумінню впливу заголовків на формування думки.

ВПРАВА: Порівняння кліпово-музичних версій «Місячного сяйва» Клода Дебюссі



Мета вправи

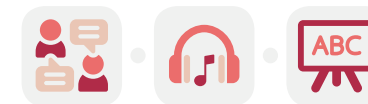
- » Ознайомити зі зразками музичного імпресіонізму,
- » актуалізувати знання з медіаграмотності щодо впливу аудіовізуальних засобів на прикладі кліпу на музичний твір.
- » продемонструвати посилення впливу через поєднання музики та зображення в кіномистецтві та медіа.



Навички з інфомедійної грамотності

- » вміння ідентифікувати медіавплив через поєднання візуального ряду та музики;
- » усвідомлювати керування емоціями в медіа;

ВПРАВА: Живописні асоціації до прелюдії Клода Дебюссі «Дівчина з волоссям кольору льону»



Мета вправи

- » Продемонструвати учням зразки живопису та музики імпресіонізму,
- » дати поняття про асоціативний ряд, на який розраховане сприйняття імпресіоністичних творів.



Навички з інфомедійної грамотності

- » вміння ідентифікувати медіавплив через поєднання візуального ряду та музики;
- » розуміння впливу заголовків на формування думки.



Вправа №1. Порівняння кліпово-музичних версій «Місячного сяйва» Клода Дебюссі



Мета вправи

- » Ознайомити зі зразками музичного імпресіонізму,
- » актуалізувати знання з медіаграмотності щодо впливу аудіовізуальних засобів на прикладі кліпу на музичний твір.
- » продемонструвати посилення впливу через поєднання музики та зображення в кіномистецтві та медіа.



Навички з інфомедійної грамотності

- » вміння ідентифікувати медіавплив через поєднання візуального ряду та музики;
- » усвідомлювати керування емоціями в медіа;



Що необхідно підготувати до уроку?

- » ноутбук, проектор, колонки, презентація «Вправа 1_Музичний імпресіонізм»

Після міні-лекції про музичний імпресіонізм і місце Клода Дебюссі в цьому художньому напрямі, ознайомте учнів з його ноктурном «Місячне сяйво» шляхом перегляду анімаційних кліпів, створених на цю мелодію, та проведення асоціативного аналізу використаних художніх образів.

ПОЯСНІТЬ: Ноктурн «Місячне сяйво» вважають однією з найвідоміших робіт Дебюссі та одним з перших шедеврів імпресіонізму. Мелодія ноктурна широко використовується в сучасних фільмах, мультфільмах і різних анімаційних творах. Наприклад, геній світової анімації Волт Дісней використав її в своєму відомому музичному мультфільмі «Фантазії». Але «Фантазії» не єдиний представник сучасного медійного простору, в якому ви могли почути цю мелодію.



УВІМКНІТЬ презентацію «Музичний імпресіонізм», слайд 1.



ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА: музичний мультфільм «Фантазії» створила компанія Волта Дісней 1940 року, а 1999 року картина була перезнята, вже із застосуванням сучасніших технологій і з новими сюжетами. Мультфільм містить дев'ять сюжетних картин на музику Л. В. Бетовена, П. Чайковського, І. Стравінського, П. Дюка, А. Понк'еллі, М. Мусоргського, Ф. Шуберта та К. Дебюссі.

ПОЯСНІТЬ: Через дуже сильний асоціативний потенціал імпресіоністичної музики, ноктурн Клода Дебюссі «Місячне сяйво» часто використовують у художніх фільмах, багато з яких вам, певно, добре відомі.



УВІМКНІТЬ слайд 2. Найвідоміші, кінофільми та серіали, де використана мелодія ноктурна, «Західний світ», «Тутанхамон», «Вічність», «Моцарт у джунглях», «Американська афера», «Чистка», «Учень майстра», «Шкідники»,



- » Чи збігаються ваші асоціації, викликані музикою, з ідеєю автора кліпу? Що було спільне (можливо, це сутінки, кохання, лірика, сум, люди тощо)?

Для приміток:



ПІДСУМУЙТЕ: Музика – потужний інструмент впливу на людину. Вона створює настрій, наштовхує на думки, викликає певні емоції. Поєднання музики (як фону для телевізійної картинки) та певного відеоряду – один з найсильніших засобів телебачення, адже так воно керує сприйняттям глядача, а отже і його ставленням до певних подій. Науковці називають це керуванням емоціями і вважають його однією з провідних функцій сучасного телебачення. Важливо пам'ятати, що посилений вплив на людину через поєднання картинки та музики в кіномистецтві – це художній засіб, але якщо говорити про інформативну журналістику, то тут такий інструмент може викривляти реальну подію та маніпулювати глядачем.

Вправа №2. Живописні асоціації до прелюдії Клода Дебюссі «Дівчина з волоссям кольору льону»



Мета вправи

- » Продемонструвати учням зразки живопису та музики імпресіонізму,
- » дати поняття про асоціативний ряд, на який розраховане сприйняття імпресіоністичних творів.



Навички з інфомедійної грамотності

- » вміння ідентифікувати медіавплив через поєднання візуального ряду та музики;
- » розуміння впливу заголовків на формування думки.



Що необхідно підготувати до уроку?

- » ноутбук, проектор, колонки, роздатковий матеріал «Урок 4_Ролі», презентація «Вправа 2_Музичний імпресіонізм»



Залежно від кількості учнів у класі, об'єднайте їх у 6–7 груп (оптимально, коли в одній групі працює 4–5 учнів). Кожній групі роздайте інструкцію з завданням для ознайомлення з «Урок 4_Ролі». Попросіть групи не ділитися між собою умовами отриманого завдання. Не озвучуйте назву та автора музичного твору, що буде проаналізований.

ПОЯСНІТЬ: Зараз ми з вами спробуємо побувати в ролі артменеджерів. Кожна група – це колектив невеликої компанії зі створення подкастів. У кожного з вас є певні унікальні умови виконання цієї вправи, що зазначені в інструкціях, які я вам зараз роздам. Прошу не ділитися між групами цими інструкціями. Зараз кожній групі я дам для ознайомлення 2 хвилини. Після того, як ви прочитаєте «свої унікальні умови», ми заслухаємо зазначений у ваших інструкціях музичний твір. У презентації, що я вам покажу, прошу вибрати одну картину на групу, яка, на вашу думку, найбільше підходить до настрою і враження від прелюдії та відповідає інструкції вашої групи. Запишіть номер слайду (ви побачите його в правому верхньому кутку) та назву вибраної картини. Спочатку зробіть це індивідуально, а потім обговоріть у групі впродовж 3 хвилин і прийдіть до спільного рішення.





ПРИМІТКА: Інструкції в кожній групі будуть відрізнятися лише назвами музичного твору. Наприклад:

Група 1: «У напівтемряві».

Група 2: «Ранковий натюрморт».

Група 3: «Берег кохання».

Група 4: «Дівчина з волоссям кольору льону».

Група 5: «Ранкова зоря».

Групи 6–7: твір без назви.

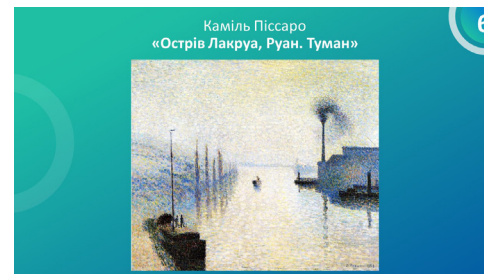
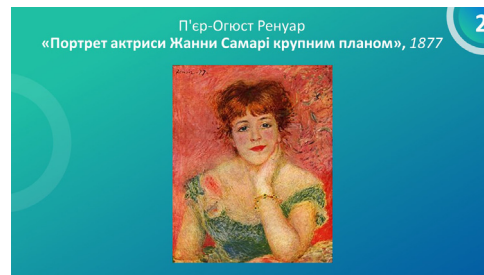
Для приміток:



ПРИМІТКА: Цей підхід дозволяє простежувати, чи вплине назва твору на вибір картини учнями. Зверніть увагу на групи 6 та 7, для яких не буде зазначена назва прелюдії. Їхній вибір базуватиметься лише на власних асоціаціях. Після виконання вправи важливо провести невелику дискусію на цю тему.



Після того, як учні в групах ознайомляться з отриманими інструкціями, **УВІМКНІТЬ** презентацію «Вправа 2_Музичний імпресіонізм». На першому слайді знайдіть і прослухайте прелюдію Клода Дебюссі «Дівчина з волоссям кольору льону». Після цього покажіть учням слайди з картинами.



Series of horizontal dotted lines for taking notes.

Іван Айвазовський
«Неаполітанська затока в місячну ніч»

7

Едгар Дега
«Балетна школа», 1873

8

Едгар Дега
«Танцівниця на пуантах»

9

Едгар Дега
«Блакитні танцівниці», 1890

10

Поль Сезанн
«Натюрморт із драпіруванням, глечиком і фруктами»

11

Поль Сезанн
«Яблука й апельсини»

12

Олександр Мурашко
«Дівчина в червоному капелюсі»

13

Вінсент Ван Гог
«Соняшники»

14

Вінсент Ван Гог
«Чотири соняшники, що в'януть»

15

Вінсент Ван Гог
«Зоряна ніч»

16

Поль Гоген
«Там храм»

17

Поль Гоген
«Собор в океані»

18

Для приміток: 

Series of horizontal dotted lines for taking notes.



Після перегляду презентації дайте кожній групі 2–3 хв на обговорення рішення щодо вибору картини. Попросіть учнів обрати одного представника з групи, прочитати отриману інструкцію та оголосити зображення, яке група вибрала до музичного твору.

Прослухайте варіанти відповідей та продемонструйте вибрані слайди кожної групи.

Для приміток:



ЗАПИТАЙТЕ: Чи у всіх груп співпадають обрані картини? Що вплинуло на ваш вибір? Чи базували ви свій вибір більше на музичному творі, який отримали, чи на назві твору?

ПОЯСНІТЬ: Тільки що ми з вами прослухали зразок музичного імпресіонізму, твір прелюдії Клода Дебюссі «Дівчина з волоссям кольору льону». Зверніть увагу, що музика була одна, але скільки різних асоціацій виникало в кожного з нас та скільки різних зображень вибрано як супровідний ряд до цієї мелодії. Люди сприймають інформацію через так звані фільтри – настрої, особисті вподобання, традиції, звички, певний здобутий досвід, умови виховання, зацікавленості тощо. Але не менше впливає та привертає нашу увагу й назва того чи іншого об'єкта, предмета, явища тощо, а в нашому випадку – назва твору. Зверніть увагу на те, як зазначені назви у ваших інструкціях відразу налаштували вас на певне сприйняття та вплинули на остаточний вибір. У журналістиці, наприклад, таку роль відіграє заголовок статті. Інколи ми можемо потрапити під вплив маніпуляцій, лише прочитавши заголовок.

Series of horizontal dashed lines for taking notes.

ДЖЕРЕЛА:

1. 10 художників імпресіоністів, яких потрібно знати [Електронний ресурс] // nicenni.wordpress.com/ - Режим доступу до ресурсу: <https://nicenni.wordpress.com/2015/10/05/10-%d1%85%d1%83%d0%b4%d0%be%d0%b6%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d1%96%d0%b2-%d1%96%d0%bc%d0%bf%d1%80%d0%b5%d1%81%d1%96%d0%be%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b2-%d1%8f%d0%ba%d0%b8%d1%85-%d0%bf%d0%be%d1%82%d1%80/>
2. Імпресіонізм [Електронний ресурс] // Wikiart. - Режим доступу до ресурсу: <https://www.wikiart.org/uk/artists-by-art-movement/impresionizm#!#resultType:masonry>
3. Імпресіонізм як напрям у мистецтві [Електронний ресурс] // Естетика. - Режим доступу до ресурсу: <http://estetica.etica.in.ua/impresionizm-yak-napryam-u-mistetstvi/>
4. Клод Дебюсси «Лунный свет» [Електронний ресурс] // Soundtimes . - Режим доступу до ресурсу: <https://soundtimes.ru/kamernaya-muzyka/udivitelnye-muzykalnye-proizvedeniya/klod-debyussi-lunnyj-svet>
5. Мистецтво : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.В. Гайдамака. – Київ : Генеза, 2017. – 168 с.
6. Фантазии Уолта Диснея [Електронний ресурс] // Soundtimes. - Режим доступу до ресурсу: <https://soundtimes.ru/muzyka-iz-multifilmov/fantazii-uolta-disneya>

Для приміток:



ВІДЕО:

- 🔗 Лунный свет Клод Дебюсси - <https://www.youtube.com/watch?v=B3EAvIK54dk>
- 🔗 03 мф К Дебюсі Місячне сяйво <https://www.youtube.com/watch?v=8qR1NMZyXik>

ЗОБРАЖЕННЯ:

1. Олександр Ходюков

Автор уроку: Олена Тараненко



Навчальні матеріали розроблені в межах проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», що виконують міжнародна організація IREX та її українські партнери: МБФ «Академія української преси» і StopFake, за сприяння Міністерства освіти і науки України і підтримки Державного департаменту США та Міністерства закордонних справ і справ Співдружності націй Великої Британії.

